

שמעתי בשם הבעל שם טוב וז"ל.
 כבר הכתי אשר יש ב' בחינות בשחון של אדם, הנה שפעה איו עבדא, כטעם 'בטח בה' ועשה טוב' (תהלים לו, ג), כמבאר בזה בנה דף ק"י ב' מהו ועשה טוב, אלא הכי תנינו בעבדא דלתמא: יתער עבדא דלעלא, הספר לפניך עין שם, אמנם כפיכחול בגלות ישראל אי אפשר לתקן פראי של ועשה טוב בעבדא, יש עוד בשחון, קבוצא דרצון עליון דנקא, השלף על ה' יהבך והוא 'יכלקלך' וגו' (שם נה, כג), וכמבאר בזהו יתרו דף פ"ג ע"א) 'אמר רבי שמעון תנינו בנהי קרא (שעשה נח, יד) 'אז התעצל על ה' והתרחקתי על בתי ארץ' כו', אחר דאיהו לעלא וכתיב ועד עתק יומא מטא" וגו' (דניאל ג, יג), נמצא למד סוד השלף על ה' יהבך' כו'.

אמנם רבנו לא הו' ידעו אם מתר לאדם בשחון הנה, עד שירבה בו בר חנה אזיל בהדי טיעא, ואמר לו שקול יהבך ושדי אנמלאי' (ר"ה כו'), רצה לומר שרבה בו בר חנה המתין עד שיאמר לו הטיעא מעצמו, משמע שמתר להיות בשחון כל כך, עד כאן שמעתי בשם הבעל שם טוב:

(ליקוטי מהרי"ם (חידושים) תלמי ר"ה טעא)

פננים אחת לא היה לו וצמצם שם טוב על צרכי שבת, ובערב שבת קדש באשמרת הבקר הלך ונגע על החלון אצל איש אחד ואמר לו שצריך על צרכי שבת ותכף הלך לדרכו, ומתקת התעוררות על ידי הבעל שם טוב זכורו: יגן עלינו קם האיש תכף מפקשוו הלך והוציא לראות מי זאת וירץ אחריו והשיבו, ויאמר לו אם יצטרך על צרכי שבת למה יברח ולא ימתין עד שימין לו, (והאיש הגיל לא ידע אם הוא הבעל שם טוב כי לא הכירו מעולם) והשיבו לו הבעל שם טוב הקדוש זכורו: יגן עלינו שיעולם עם כל איש הנולד בעולם נולד עמו פרנסתו, אך מתקת שהתקטא גורם צריך לעמל על פרנסה, כמאמר הפסוק (וכראשה ג, יט) 'בזנות אפיך תאכל לחמים', אכל יש חלוק, שכל אחד לפי צדו השקלול כך צריך לעמל על הפרנסה, יש שפרנסתו בביתו ויש מי שצריך לבקש מפרנסתו לחמו וכדומה, ואני קפי שגמתי בדיעתי איני צריך לעמל רב, רק לעשות איזה עשיה בלבד, וכאשר צייתי מה שמשטל עלי לעשות איזה סבה לפרנסתי, בודאי יצוד לי השם והבדו, ואין לי שום נפקותא אם אמה תתן לי או לא':

(דברי יוסקבל פרי יוסב ד"ה מ"ד)

שמעתי בשם הבעל שם טוב וז"ל,
 שכאר פרש הפסוק (ויחיה ה' ו' צדק הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו' בטי"ת קמוצה, ואיחא 'מבטחו' אר' בפת"ח, ובאר כי הנה יש שלשה בחינות 'מבטיח' 'בוטח' 'מבטח"א, ולשון 'מבטיח' מורה אותו המבטיח לזולתו, 'בוטח' מורה על אותו שיש לו בשחון מהמבטיח, 'מבטח' מורה על בחינה בעצמה שיש לו להבוטח מהמבטיח, והט למשל אנוה, אם האדם רוצה להשיג פרנסה מאתו יתברך אזי הקדוש ברוך הוא נקרא 'מבטיח', כי ציני כל אליו ישברו לתן להם אכלם בעתים ובכשוחם באחת מפה השבות המקשר להבאת טרפם ומוזנם 'מבטיח' שלא יחסר כל כס, והאדם נקרא 'בוטח' אשר לבו בטח באלהים שיציע למחו קפצו באמצעות סכתו, ומהות הסבה נקרא 'מבטח':

מ"ז זה בא הרקו 'ברוך הגבר אשר יבטח בה' ולשום בשחון באלהים כל כך כחזקה עד 'היה ה' מבטחו' כלומר אפלו בחינת הסבה בעצמה אצלו הו"ה, כי בהעדרו יתברך מהסבה לא ידבק מאומה, וזהו יהיה ה' מבטחו' קרי להורות האמור, וגדולה מעלתו מוזלת עם התולים עקר מוזנתם בסבת עובדתיהם והשחלתותם, ומעלתו הקדוך אפלו הסבה בעצמה תולה כל עצמה על הקדוש ברוך הוא, והשיג שגם שם מלכש הו"ה ברוך הוא ומאת ה' יהיה זאת:

(אור המלך פרי נכטלמן ד"ה נפסוק שני טעם)

השלם שער אמת ואמתה נא: אמר בשם ר' מענדיל המגיד מבאר, ולכאורה הוא כפל לשון, אך דכל אדם יש לו בטחון בהשיר' שימחו לו פרנסתו רק שמחשבתו על סיבה, כגון היט ורעוב שימחו לו השיר' להרוח ע"י הפירה, ונתנו ע"י סודרה, וכן כיוצא, נמצא שכחורנו על השיר', והמוכנת שלו הוא על רב אחר, והיינו הסיבה הגיל, לפיכך הגבר הכתוב 'ברוך הגבר' וגו', היינו ברוך הגבר שאינו עשה כן רק שחולת הכל בהשיר' שכחט בו שימחו בו, וגם כן הוא מבטחו שימחו לו ע"י מה שירצה וכו', ובספר אור המאיר כתב דבר זה בשם הבעש"ט

כחסד עליון כל ימות (סג"ס טו, ט)
 היה בחינת המן שירי להם לישראל, ולכן לא נפסק כלל אפילו כשחטאו ישראל וכו'.

כג
אמר הוא ז"ל בשם הרב רבי נחום [מטשערנאביל] ז"ל שהמן יורד גם עכשיו, רק הוא מלוכש במלבושים (פין מאיר פנים פרשן ע"ס בני ממטר, ומכאן ואתמן ד"ה רדמ), והיינו כל אדם יש לו איזה סיבה לפרנסתו, ובסיבה זו מלוכש בחינת המן.

דרך מצותיך נצות תגלות מצודע קו: אם העצרתו חמישה מאות רובל למשל, ימצא לו עסק שעל ידו יכולים להרוח סך כזה במדה ממוצעת, כגון שיהיה העסק מסך אלף או סדו מאות וכדג לפי ערך הנהוג להרוח כמה למאה מסרם זה, ובהכינו לבוש זה ישלח לו ה' ברכתו, ויש זכרן ה' אלוקך בכל אשר תעשה ודאק, כי אם לא יעשה הלוכש לא יומשך החסד למטה, ויהי לו ממנו טובות רוחניות כעו"ב לבד ויהיה מחסר מזון, ועשו יעשו עבור זה בהיותו נזיל נפשו, אבל לא ירבה בעסק לעסוק במשא ומתן רב ללא צורך, כי למה לו לעשות לבוש גדול יותר מערך האור המצטרך להתלבש בו וכו', הנהגה הברכה הייתה יכולה להתמשך בלבוש פחות מזה, אי"כ המרבה בלבושים לא העריך מאומה ואדרבה מקלקל יותר, הא למה זה רומה לאדם שתופר לו בגד, שצריך לתפור כמידת גופו, ואם הוא ב' אמות ועושה לו לברש מג' או ד' אמות, הו' מקלקל גורם שיכשל בו ויפול לגמרי, ור"ל.

שמעתי אמרים בשם הבעל שם טוב וז"ל
 וז"ל שהאמר כי השמחה היא

קגולה לפרנסה, וכן אמר לאיש אחד שקיבל לפניו על ענין הפרנסה והשיב לו כי יהיה מתנהג בשמחה, וסימן לרבו כי הסופי תכוח שפסוק ויהי"ח א"ך שמי"ח (ורבים טו, טו) הוא השם של פרנסה בידוע:

(מנחת מרשם פ"ר וחתם הסכה ד"ה ושלטן פ"ה)

עין פרי עץ חיים שער המצוות פ"ה פתח את יריך ובסה' תבון לשם חז"ך, הוא שם קדוש ונרא, ונקרא שם הפרנסה בין המקובלים, וע"ע מחזה אברום פ"ר ראה יה' והיית: וז"ל א"ך שמח סופי תיבות חז"ך, הקדוש פרנסה כידוע בכונת (תהלים קמ"ט, ט) פתוח את ידך, כי על ידי שמחה של מצה אין מחסור, כי רק על ידי 'אשר לא עבדת את ה' אלוקך בשמחה, ועבדת וכו' חסור כל' (ויקרא כ"ג, כג) שעל ידי מה שאינו שמח בחלקו על ידי זה יש לו מחסור, מה שאין כן על ידי שמחה בחלקו כבטחון בהשיר' אין מחסור יש לו פרנסה ברוח, וע"ע מנחת מרחשת שם: ויכנו כן שמעתי אמרים בשם הרב הקדוש ר' ישראל אברום שן הרב הקדוש הרב ר' יוסיא מאניפאליע וז"ל שהאמר שאם האדם עושה נאמזה על הפרנסה תנה בנחתה הראשונה היא מותרת ממנו ד' אמות, וכן על דרך זה, כל שמתנצח יותר היא מתרחקת ממנו יותר.

אלו
 כ"ה פ"ה
 216
 10
 100
 (2)

שמעתי בשם רבי ישראל בעל שם שלם זכ"ה לפני שפבל יום יש לו רשות לרבו לפני סלף מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, כי העשיר ונותן לו ה' יתברך מוזנות בפעם אחת ששירות הרבה שיהיה די כל ימי חייו ואינו צריך לגשת לבקש בכל יום מוזנות מאה ה' יתברך, רק אם הוא צדיק הרבה ויש לו שכל שאם פשיש לו מוזנות אם לא יסן ה' יתברך חיות בתוך מוזנות לפרנסו לא יעזיל פלום, והראיה חזלה

שיש לו מוזנות ואינו יכול לפרנס את עצמו באותן מוזנות, אכל העני מתקמת דחקו שאין לו מה לאכל צריך בקל יום לגשת ולבקש מאת ה' יתברך מוזנות, נמצא שזוכה העני ששפדבר לפני ה' יתברך בקל יום:

ועד שהעני צריך ה' יתברך לזכור אותו בקל יום להזמין לו פרנסתו בקל יום ויום, אכל לעשיר אין ה' יתברך צריך לזכור אותו בקל יום כי כבר נתן לו בפעם אחת על כל ימי חייו:

(ר"י טי סג"ס י, ט)

שכחי הבעש"ט (אפסט הקדוש דף כג, פ"עם אחת שבת הבעש"ט כ"ק אליק אצל הפרנס חודש רשם, ובשבת במנחה הלך הפרנס חרש לבית הבנסת לשמוע דרשה מדרשן אחד אורח, והמתין עליו הבעש"ט בסעודה שלישית עד שיבוא מבית הבנסת, ובתוך כך שמע שהדרשן מלשין על ישראל, ורגו הבעש"ט ואמר למשרת שלו שילך ויקרא את הפ"ח לביתו, והמשרת גילה לכמה אנשים שרגו הבעש"ט על הדרשן, וראה הדרשן שהעולם נשמטים אחד אחד ופסק מלדרוש, וביום מחר באו הדרשן להבעש"ט ותנו לו שלום, וטאל אותו מי הוא, ואמר אני הדרשן, מפני מה רגו מעלתו עלי, וקפץ הבעש"ט ממקומו ותנו דמעות מעיניו, ואמר אתה תדבר רע על ישראל, תדע שבר ישראל שדולך כל היום על יומא דשוקא ולעת ערב תחחרד ואומר או לי שאעבר זמן מנחה, והולך בבית אחד ומתפלל מנחה, ואני יודע מה שאומר, ואף על פי כן מודעניזים שרפים ואופנים מה'.